

UCHWAŁA

Dnia 18 października 2016 r.

Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący)

SSN Maria Szulc (sprawozdawca)

SSN Karol Weitz

Protokolant Katarzyna Wojnicka

w sprawie **M. T.**

sędziego Sądu Rejonowego w [...] w stanie spoczynku

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 18 października 2016 r.,

zażalenia, wniesionego przez sędziego

na uchwałę Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w [...]

z dnia 13 czerwca 2016 r., sygn. akt ASDo .../16,

w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej

1. utrzymuje w mocy zaskarżoną uchwałę;

**2. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb
Państwa.**

UZASADNIENIE

Uchwałą z dnia 13 czerwca 2016 r. Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny w [...], uwzględniając wniosek Prokuratora Oddziałowego Biura Lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w [...], zezwolił na pociągnięcie sędziego w stanie spoczynku M. T. do odpowiedzialności za to, że w dniu 8 lutego 2008 r. w związku z pełnieniem funkcji publicznej sędziego Sądu Rejonowego w [...] i z tego tytułu będąc zobowiązana na podstawie art. 7

ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów (j.t. Dz. U. z 2007 r., nr 63, poz. 425 z późn. zm.; dalej „ustawa o ujawnianiu informacji”) do złożenia oświadczenia lustracyjnego, złożyła niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne, w którym podała, że nie pracowała, nie pełniła służby i nie była współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 i 3a powołanej ustawy.

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny ustalił, że po wznowieniu postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 20 października 2011 r. sygn. II AKa .../10 stwierdzającym, iż sędzia złożyła niezgodne z prawdą oświadczenie, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944 – 1990 (j.t. Dz. U. 1999 r., nr 42, poz. 428; dalej „ustawa z 1997 r.”), Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2016 r. sygn. IV KO 98/15 uchylił ten wyrok oraz poprzedzający go wyrok Sądu Okręgowego w [...] z dnia 17 sierpnia 2010 r. sygn. XXI K .../09 i umorzył postępowanie lustracyjne. Sąd Najwyższy powołał wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 kwietnia 2015 r. sygn. P 31/12 (OTK – A 2015, nr 4, poz. 44), którym stwierdzono, że art. 80 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 133; dalej „p.u.s.p.”) w zakresie, w jakim nie zawiera regulacji trybu składania wniosków o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności sędziów za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego, jest niezgodny z art. 181 Konstytucji, jak również wyraził pogląd, że brak negatywnej przesłanki w postaci braku zgody na wszczęcie w stosunku do sędziego postępowania lustracyjnego, nie tylko musi istnieć przed wszczęciem postępowania lustracyjnego ale też pozostawać aktualny w czasie całego postępowania. W toku tego postępowania lustracyjnego sędzia złożyła w dniu 8 lutego 2008 r. drugie oświadczenie przewidziane w art. 7 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów (j.t. Dz. U. z 2007 r., nr 63, poz. 425 z późn. zm.; dalej „ustawa z 2006 r.”) i na wniosek Prokuratora Oddziałowego Biura Lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej Sąd

Okręgowy w [...] wszczął postępowanie o sygn. [...]. W jego toku, w związku z treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie P 31/12, Prokurator wniósł o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego.

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny nie podzielił stanowiska sędziego w przedmiocie niedopuszczalności postępowania o udzielenie zgody na wszczęcie postępowania lustracyjnego z tej przyczyny, że w sprawie II AKa .../10 była odmienna sytuacja procesowa wobec prawomocnego jej zakończenia i nie było możliwości odwrócenia skutków zaistnienia ujemnej przesłanki procesowej. Motywy orzeczenia Sądu Najwyższego w sprawie sygn. IV KO 98/15 wskazują, że obowiązkiem organu prowadzącego postępowanie lustracyjne jest weryfikacja, czy dysponuje stosownym zezwoleniem oraz obowiązek jego uzyskania, a dopiero w razie jego nieuzyskania, możliwe jest zastosowanie sankcji określonej w art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. Ocena, czy zachodzą okoliczności uzasadniające umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. albo z uwagi na złożenie oświadczenia w warunkach kontratypu prawa do obrony pozostawiona jest sądowi w sprawie lustracyjnej.

W ocenie Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego wniosek jest uzasadniony w świetle przesłanek określonych w art. 80 § 1 i § 2c p.u.s.p. oraz utrwalonego poglądu Sądu Najwyższego, że podejrzenie popełnienia czynu polegającego na tzw. kłamstwie lustracyjnym musi być w pełni uzasadnione, nie nasuwające żadnych istotnych wątpliwości i o wysokim prawdopodobieństwie zaistnienia takiego faktu w świetle zebranych dowodów. Materiał dowodowy zebrany w ramach przygotowania postępowania lustracyjnego oraz w sprawie Sądu Okręgowego w [...] XXI K .../09 daje podstawy do stwierdzenia, że zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie złożenia przez sędziego niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego.

W zażaleniu sędzia M. T. zarzuciła rażąco obrazę przepisów postępowania tj. art. 94 § 1 pkt 4 k.p.k. polegającą na zaniechaniu podania podstawy prawnej rozstrzygnięcia, art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. polegającą na wydaniu uchwały niezależnie od faktu, że obowiązek złożenia oświadczenia lustracyjnego, którego dotyczy postępowanie, został nałożony przepisem ustawy, który nie przewidywał prawa do

odmowy jego złożenia, mimo że w dalszym ciągu toczyło się postępowanie dotyczące wcześniejszego oświadczenia lustracyjnego oraz art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. polegającą na wydaniu uchwały niezależnie od faktu, że prowadzone postępowanie lustracyjne zostało wszczęte a następnie prowadzone bez uprzedniego uzyskania wymaganego zezwolenia a zatem wbrew negatywnej przesłance procesowej, która musi być oceniana przez pryzmat art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. Wniosła o uchylenie zaskarżonej uchwały i nieuwzględnienie wniosku Prokuratora Oddziałowego Biura Lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w [...] z dnia 13 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nie jest uzasadniony zarzut obrazy art. 94 § 1 pkt 4 k.p.k. przez zaniechanie podania podstawy prawnej w zaskarżonej uchwale, bo art. 80 § 2c p.u.s.p. został wskazany po opisie przedmiotu sprawy, jako podstawa rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego.

Zarzuty obrazy art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. i art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. zmierzają do zakwestionowania stanowiska Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego w przedmiocie dopuszczalności zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności w postępowaniu lustracyjnym w sytuacji, gdy postępowanie to zostało wszczęte bez takiego zezwolenia.

Skarżąca sędzia nie uwzględnia jednak odmiennego zakresu kompetencji sądu w sprawie lustracyjnej i w sprawie dyscyplinarnej o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego. Zagadnienie znaczenia procesowego przyczyn prawomocnego umorzenia wcześniejszego postępowania lustracyjnego toczącego się w przedmiocie prawdziwości oświadczenia złożonego na podstawie ustawy z 1997 r. dla biegu sprawy rozpoznawanej w kolejnym postępowaniu lustracyjnym, którego przedmiotem jest oświadczenie złożone na podstawie ustawy z 2006 r. oraz zagadnienie, czy zachodzą przesłanki do umorzenia postępowania lustracyjnego, w toku którego Prokurator wystąpił o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności, należą do wyłącznej kompetencji sądu orzekającego w sprawie

lustracyjnej. W kognicji tego sądu pozostaje również ocena, czy obowiązek złożenia przez lustrowaną ponownego oświadczenia na podstawie ustawy z 2006 r. w toku postępowania lustracyjnego w przedmiocie prawdziwości oświadczenia złożonego na podstawie ustawy z 1997 r., prowadził do naruszenia jej prawa do obrony. Stąd argumenty zmierzające do wykazania, że postępowanie lustracyjne w sprawie sygn. IV K .../11 Sądu Okręgowego w [...] powinno zostać umorzone na podstawie art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k., nie mogą być skuteczne w sprawie dyscyplinarnej o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności na podstawie art. 80 § 2c p.u.s.p. Istotny wpływ na bieg niniejszego postępowania mogłoby mieć jedynie prawomocne umorzenie postępowania w sprawie IV K .../14, jednak wbrew twierdzeniu skarżącej, takie postanowienie nie zapadło wobec uchylenia przez Sąd Apelacyjny w [...], postanowieniem z dnia 28 września 2016 r. sygn. II AKz .../16, postanowienia Sądu Okręgowego w [...] z dnia 28 czerwca 2016 r., sygn. IV K .../14 o umorzeniu postępowania lustracyjnego.

Dla biegu niniejszej sprawy pozostaje bez znaczenia rozstrzygnięcie i jego motywy w sprawie lustracyjnej zakończonej we wznowionym postępowaniu wyrokiem Sądu Najwyższego dnia 26 kwietnia 2016 r. sygn. IV KO 98/15. Każde z dwóch toczących się wobec sędziego postępowań lustracyjnych jest odrębnym postępowaniem prowadzonym w wyniku złożonych dwóch różnych oświadczeń, czemu nie zaprzecza fakt, że dotyczą one w istocie tych samych zdarzeń faktycznych. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, złożenie oświadczenia lustracyjnego na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy lustracyjnej z 1997 r. nie uchyla obowiązku złożenia nowego oświadczenia na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy lustracyjnej z 2006 r. a przedmiotem rozpoznania w sprawach lustracyjnych pozostają dane oświadczenia lustracyjne i ich zgodność z prawdą. W konsekwencji prawomocne orzeczenie w kwestii prawdziwości oświadczenia lustracyjnego złożonego na podstawie pierwszej z ustaw nie stwarza stanu rzeczy osądzonej w rozumieniu art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. i nie stwarza przeszkody do badania zgodności z prawdą oświadczenia lustracyjnego złożonego na podstawie kolejnej ustawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2013 r., II KK 164/13, OSNKW 2014, nr 2, poz. 18).

Niniejsza sprawa dyscyplinarna dotyczy zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z 2006 r. wobec stwierdzenia w toku postępowania lustracyjnego przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku sygn. P 31/12, że art. 80 § 1 p.u.s.p. w zakresie, w jakim nie zawiera regulacji trybu składania wniosków o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności sędziów za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego, jest niezgodny z art. 181 Konstytucji. W czasie wszczęcia postępowania lustracyjnego, zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2011 r., I KZP 31/10 (OSNKW 2011, nr 3, poz. 23) wszczęcie postępowania lustracyjnego nie wymagało zezwolenia w trybie art. 80 p.u.s.p. Zmiana stanu prawnego w toku postępowania wskutek orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, jak prawidłowo wywiódł Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny, nie prowadzi do wyłączenia możliwości wszczęcia postępowania o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności w postępowaniu lustracyjnym. W postępowaniu dyscyplinarnym sąd bada jedynie przesłanki określone w art. 80 § 2c p.u.s.p., zaś ocena kwestii skutków procesowych prowadzenia postępowania dyscyplinarnego do czasu uzyskania zezwolenia lub w razie odmowy zezwolenia, pozostaje w kognicji sądu w sprawie lustracyjnej.

Skarżąca nie zarzuca naruszenia art. 80 § 1 i 2c p.u.s.p. i jedynie marginalnie podnosi w uzasadnieniu zażalenia, że brak podstaw do przyjęcia, by złożyła niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne. Tak ogólne twierdzenie uniemożliwia merytoryczną kontrolę instancyjną i z tego względu wskazać jedynie trzeba, że nie można zarzucić Sądowi Apelacyjnemu ani wadliwej oceny dowodów zgromadzonych w sprawie, ani błędnej wykładni art. 80 § 2c p.u.s.p., ani też wadliwego zastosowania tego przepisu. W świetle powołanych dowodów, w tym dokumentów sporządzonych, jak to potwierdza opinia grafologiczna, przez sędziego, istnieje dostatecznie uzasadnione prawdopodobieństwo popełnienia czynu złożenia nieprawdziwego oświadczenia lustracyjnego, co wyczerpuje przesłanki udzielenia zezwolenia.

Z tych względów Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny orzekł jak w uchwale.

kc